

بازار ارز بدون سرکوب قیمت مدیریت شد

شرایط ارزی کشور در ماه‌های اخیر، بدون ایجاد فضای سرکوب قیمتی، مدیریت شد

گزارش

با گذشت هشت ماه از سال، فضای ارزی کشور از ثبات نسبی برخوردار است. به گونه‌ای که مدیریت بانک مرکزی بر بازار ارز کشور مؤثر واقع شده و خبری از جهش‌های ارزی نیست. در این میان، سیاستگذار پولی و ارزی تلاش داشته است تا با کنترل نرخ ارز، به سمت کاهش تورم نیز حرکت کند، هرچند کارشناسان اقتصادی معتقدند در مسیر کنترل تورم، بانک مرکزی به تنهایی نمی‌تواند موفق باشد و نیاز به همراهی سایر دستگاه‌ها و وزارتخانه‌هاست تا شاهد مدیریت مؤثر و مستمر تورم باشیم.

از سوی دیگر، مدیریت نقدینگی و کاهش نرخ رشد آن در ماه‌های اخیر، از دیگر برنامه‌های سیاستگذار پولی در کنار کنترل نرخ ارز بوده تا با هدایت هدفمند نقدینگی به تولید و تحقق رونق اقتصادی، انتظارات تورمی را هم مدیریت و تعدیل کند تا در نهایت شاهد بهبود فضای پیش‌بینی‌پذیری در اقتصاد ایران باشیم. در این باره، عباس آرگون، عضو هیأت رئیسه اتاق بازرگانی تهران معتقد است که کنترل بازار ارز و ثبات در این بازار، تأثیر زیادی در کاهش انتظارات تورمی داشته است. همچنین پیش‌بینی‌پذیری نرخ ارز برای فعالان اقتصادی، یک دستاورد مهم و نقطه مطلوب است که در بستر این پیش‌بینی‌پذیری، فعالیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری نیز رقم می‌خورد. در ادامه مشروح گفت‌وگو با عباس آرگون، عضو هیأت رئیسه اتاق بازرگانی تهران را می‌خوانید.

● مدتی است که با وجود همه فشارهای اقتصادی و بین‌المللی، شاهد روند ثبات در بازار ارز هستیم و خبری از فضای هیجانی و جهش ارزی نیست و پیش‌بینی می‌شود همچنان این روند تداوم داشته باشد. تحلیل شما از وضعیت بازار ارز چیست؟

باید توجه داشت که نرخ ارز یکی از متغیرهای بسیار مهم در اقتصاد کشورمان است، هرچقدر در نرخ واقعی ارز، ثبات داشته باشیم، به نفع اقتصاد و فعالان اقتصادی کشورمان است و منجر به پیش‌بینی‌پذیری در فضای اقتصادی و کسب و کارها می‌شود. ولی نرخ اسمی هم باید با توجه به تورم، تطبیق داشته باشد. مسلماً در وضعیت تورمی که داشته‌ایم، شرایط ارزی در ماه‌های اخیر، نه سرکوب، بلکه مدیریت شده است. معتقدم پیش‌بینی‌پذیری نرخ ارز برای فعالان اقتصادی، یک دستاورد مهم و نقطه مطلوب است که در بستر این پیش‌بینی‌پذیری، فعالیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری رقم می‌خورد. از سوی دیگر، نباید به سمت سرکوب نرخ ارز حرکت شود، چرا که وقتی نرخ ارز سرکوب شود، این اتفاق تا یک بازه زمانی خواهد بود و سپس یک پرش سنگین همچون سال‌های گذشته اتفاق می‌افتد، بنابراین بهترین رویکرد کنترل بازار ارز، مدیریت نرخ ارز متناسب با شرایط تورمی کشور است. به بیان دیگر، وقتی تورم داریم و نرخ ارز متناسب با آن تغییر نکند، منجر به خروج سرمایه می‌شود؛ چرا که صادرات از توجیه اقتصادی خارج می‌شود و واردات توجیه بیشتری پیدا می‌کند. به گونه‌ای می‌توان گفت که یارانه‌ای به تولیدکنندگان سایر کشورها اعطا می‌شود. بنابراین همه مؤلفه‌های اقتصادی، باید با

● اقدامات بانک مرکزی در زمینه مدیریت و کنترل بازار ارز با یک شده تا فضای جامعه نیز با یک آرامش نسبی و به دور از رفتارهای هیجانی همراه شود. به نظر شما این اقدامات تا چه اندازه در مهار و کنترل انتظارات تورمی مؤثر بوده است؟

مسلماً کنترل بازار ارز و ثبات در این بازار، تأثیر زیادی در کاهش انتظارات تورمی داشته است. همان‌طور که اشاره شد، نرخ ارز یکی از متغیرهای بسیار مهم در بروز تورم است. به هر حال، اگر شاهد یک ثبات نسبی در نرخ واقعی ارز باشیم، نقش قابل‌توجهی در آرامش جامعه هم خواهد داشت. به بیان دیگر، وقتی مردم ببینند که نرخ ارز به صورت مستمر رشد می‌کند، در نتیجه این التهاب ارزی، همه بازارها متلاطم می‌شود و مردم نیز به منظور حفظ ارزش منابع مالی خود و تقویت انتظارات منفی، نسبت به خرید کالاهای غیرضروری اقدام می‌کنند. بنابراین، این روند نامطلوب در فضای ملتهب بازار ارز نیز، باعث ایجاد تقاضای مازاد در بازارها و افزایش دوباره قیمت‌ها و رشد تورم می‌شود. در نتیجه عدم اطمینان نسبت به

یکدیگر همخوان باشند. در مجموع با گذشت هشت ماه از سال، شاهد یک آرامش نسبی در بازار ارز بودیم و این جای خوشحالی دارد و امیدواریم که همچنان شاهد مدیریت رشد نقدینگی و شرایط ثبات در اقتصاد کشورمان باشیم. اگر این مسیر در یک بازه میان مدت و بلندمدت دنبال شود، در نهایت شاهد ثبات نسبی در بازار ارز خواهیم بود که نهایتاً منجر به تقویت پیش‌بینی‌پذیری شاخص‌های اقتصادی برای فعالان اقتصادی، سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان می‌شود.

● در مجموع، آیا سیاست ارزی چندماهه اخیر بانک مرکزی و ایجاد آرامش نسبی توانسته است انتظارات تورمی در جامعه را به طور نسبی کنترل کند؟

بله، این رویکردها به کنترل و تعدیل انتظارات تورمی ختم شده است، اما از طرف دیگر نیز باید توجه داشت که سیاست مذکور به رکود اقتصادی منجر نشود. به هر حال، وقتی شاهد یک ثبات در اقتصاد کشورمان باشیم، آرامش نیز در جامعه شکل می‌گیرد و هر فردی با هر سطح درآمدی، نفع خواهد برد.

● بانک مرکزی تلاش دارد تا با هدایت اعتبار و تزریق دقیق نقدینگی به حوزه تولید، از رکود جلوگیری کند. نظر شما در این باره چیست و چه پیشنهادی دارید؟

معتقدم وقتی تورم داریم و متناسب با تورم، درآمدها افزایش پیدا نمی‌کند، قدرت خرید نیز کاهش پیدا می‌کند. بنابراین ریشه بسیاری از این مشکلات، بحث تورم است و باید مدیریت شود. بنابراین اگر در فضای تورمی، مدام افزایش نرخ‌ها را داشته باشیم و از آن طرف نیز درآمدها افزایشی نداشته باشد، در نتیجه به رکود بیشتری دامن می‌زند. مسلماً تورم به صورت دستوری، تعدیل نمی‌شود و باید ریشه‌ها و علل و عواملی را که تورم را ایجاد می‌کند مهار کنیم. یکی از این ریشه‌ها، در کسری بودجه دولت است. به هر حال، دولت باید به

سمت مدیریت کردن هزینه‌ها و چابک‌سازی برود تا هم درآمدها را افزایش دهد و هم هزینه‌های خود را کنترل کند. در نتیجه بانک مرکزی به تنهایی نمی‌تواند تورم را کنترل کند و قطعاً باید مجموعه‌ای از عوامل و دستگاه‌ها همکاری و همراهی داشته باشند تا تورم در اقتصاد کشورمان مدیریت و کنترل شود.

● اخیراً رئیس کل بانک مرکزی در همایش بانکداری الکترونیک، به اهمیت و جایگاه اعتمادسازی میان مردم و بانک مرکزی اشاره کرد. به نظر شما توجه به ایجاد اعتماد میان مردم، بخش خصوصی و بانک مرکزی چقدر اهمیت دارد؟ آیا در فضای نااطمینانی، اجرای سیاست‌های پولی و ارزی به سرانجام می‌رسد؟

یک نکته کلیدی این است که اعتماد، مهم‌ترین بحث نسبت به سایر موضوعات است. به بیان دیگر، پیش‌نیاز همه رویکردها و اقدامات سیاستگذار، اعتماد است. اگر اعتماد وجود داشته باشد، به راحتی بسیاری از مشکلات حل می‌شود. الان مردم در گاو و صدق و قضا، صندوق‌های امانات بانک‌ها و... رقم قابل‌توجهی اسکناس ارز در اختیار دارند. رقم عظیمی که از مدار تولید خارج شده است. حال وقتی اعتمادسازی شکل بگیرد و همین افراد، ارز خود را در نظام بانکی سپرده‌گذاری کنند، می‌تواند به تولید، اشتغال و صادرات کمک کند. وقتی آرامش نباشد، همه به دنبال این هستند که ریال‌شان را به ارز دیگری تبدیل کنند. یعنی بعضاً کسی نمی‌خواهد سود کند، بلکه می‌خواهد جلوی ضرر را بگیرد. اما وقتی اعتماد باشد، مردم ارز خود را از گاو و صدوق و صندوق امانات به شبکه بانکی وارد می‌کنند و این اقدام به ثبات و آرامش بازار نیز کمک می‌کند. در مجموع

با گذشت هشت ماه از سال، شاهد یک آرامش نسبی در بازار ارز بودیم و امیدواریم که همچنان شاهد مدیریت رشد نقدینگی و شرایط ثبات در اقتصاد کشورمان باشیم.

اعتمادسازی میان مردم و بانک مرکزی، موضوع بسیار مهمی است.

● با این اوصاف، به نظر شما چه مسیری باید طی شود تا شاهد یک بستر اعتمادسازی مستمر باشیم؟

اعتمادسازی، زمانبر است و در یک بازه زمانی طولانی ساخته می‌شود ولی با یک حرکت اشتباه، ممکن است که اعتماد به سرعت از بین برود. این موضوع باید در بخش‌های مختلف و با توجه به وعده‌ها و قول‌هایی که مسئولان می‌دهند اجرایی شود، تا اعتماد شکل بگیرد. به عنوان مثال، وقتی یک شخص با فردی می‌خواهد کار کند، با گذشت زمان و با توجه به عملکردش، اعتمادسازی صورت می‌گیرد تا منابع بیشتری در اختیار فرد قرار بگیرد، بنابراین نباید به بی‌اعتمادی دامن زده شود و تا جایی که می‌شود، باید این سرمایه ارزشمند حفظ شود.

● مدتی است که شاهد سیر نزولی نرخ رشد نقدینگی با مدیریت و سیاست‌های بانک مرکزی هستیم و به هدف‌گذاری ۲۵ درصدی نیز نزدیک شده است. به نظر شما مدیریت نقدینگی چه نتایجی را به همراه خواهد داشت؟

نقدینگی با تورم یک رابطه مستقیم دارد و هرچقدر نقدینگی بیشتر شود، تورم نیز رشد می‌کند. حال با توجه به روند نزولی اشاره شده، امیدواریم که این مسیر مستمر و تداوم داشته باشد و حالت سینوسی به خود نگیرد.

از سوی دیگر، معتقدم باید به سمت درمان علل و عوامل رشد نقدینگی رفت. مهم‌ترین عامل رشد نقدینگی، کسری بودجه دولت است که اگر به نوعی اصلاح شود و شاهد این باشیم که درآمدهای پایدار دولت افزایش پیدا کند و پایه‌های مالیاتی توسعه یابد و بخش‌های غیرشفاف زیر مالیهایی قرار بگیرند و مالیات پرداخت کنند و جلوی قاچاق نیز گرفته شود، مسلماً به مدیریت نقدینگی کمک خواهد کرد. از سوی دیگر دولت نیز باید چابکی و چالاک‌ی را داشته باشد و هزینه‌های خود را مدیریت کند و انضباط مالی خود را تقویت نماید تا به کاهش و کنترل جریان کسری بودجه دولت منجر شود و مدیریت نقدینگی توسط بانک مرکزی نیز تسهیل شود.

همچنین در این میان، باید به مسأله ناترازی بانک‌ها نیز توجه شود. به هر حال، باید توجه داشت که بانک‌ها یک نگاه اقتصادی هستند و باید دخالت در بانک‌ها از منظر تسهیلات تکلیفی و نرخ‌گذاری دستوری، به حداقل برسد.

شکل‌گیری روند نامطلوب در فضای ملتهب بازار ارز نیز، باعث ایجاد تقاضای مازاد در بازارها و افزایش دوباره قیمت‌ها و رشد تورم می‌شود

باید زمینه خروج ارزهای خانگی فراهم شود

وقتی اعتمادسازی شکل بگیرد و افراد، ارز خود را در نظام بانکی سپرده‌گذاری کنند، می‌تواند به تولید، اشتغال و صادرات کمک کند. وقتی آرامش نباشد، همه به دنبال این هستند که ریال‌شان را به ارز دیگری تبدیل کنند؛ یعنی بعضاً کسی نمی‌خواهد سود کند، بلکه می‌خواهد جلوی ضرر را بگیرد. اما وقتی اعتماد باشد، مردم ارز خود را از گاو و صدوق و صندوق امانات به شبکه بانکی وارد می‌کنند و این اقدام به ثبات و آرامش بازار نیز کمک می‌کند.

